

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. X. Vtrum per Spem Theologicam poßit quis sperare alteri
beatitudinem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

*Sidatur ta-
li habitus
non Theolo-
gicus, eius
actus raro
erit in usu.*

*Habitus ad
sperandum
alia bona à
beatitudine
distincta non
erit Theolo-
gicus.*

*Cum à Deo
petimus
aliorum sa-
lutem, pos-
sumus eam
sperare.*

*Ex S. Augu-
stino offer-
ditur posse
nos alteri
sperare bea-
titudinem.*

*Bonum al-
terius mo-
vere potest
voluntatem
sicut bonum
proprium.*

*Item obje-
ctum forma-
le habet vo-
luntatem bea-
titudinis alteri-
us, & sui-
ipsum.*

primum probabile existimant nonnulli, dari hu-
jusmodi habitum. Dico tamen si detur non
fore Theologicum, quia ejus actus non nititur
Deo tanquam primo agenti juxta supra dicta.
Secundò existimò ejus actum raro aut nunquam
futurum in usu, eo quòd fideles quoties Sanctos
invocant, semper ad Deum ut ad primam cau-
sam, ad ipsos verò ut ad Dei instrumenta respi-
ciant, quorum intercessione Deus beneficia con-
ferre consuevit. Quoad secundum, certum est
non fore etiam habitum illum Theologicum, cum
talìa objecta respiciat secundum se & prop-
riam bonitatem, non autem in ordine ad bea-
titudinem ut rationem formalizandi, & licet de-
tur specialis habitus virtutis Theologicæ ad spe-
randum à Deo beatitudinem ut maximum bo-
norum & finem omnium, non tamen ad alia, sal-
tem qui sit Theologicus.

SECTIO DECIMA.

Virum per Spem Theologicam possit
quis sperare alteri beatitudinem?

I. Nil vetat ut
quis sub ali-
quo respectu
alteri speret
beatitudi-
nem.
CONCLUSIO Divi Thomæ art. 3. est, licet
Spes sit propriè & in rigore respectu alicujus
boni pertinentis ad ipsum sperantem, ex suppo-
sitione tamen amoris, quo quis alterum diligit,
& cum tanquam unum moraliter secum reputat,
poterit etiam illi sperare beatitudinem Theologi-
cam: nam sicut per amorem possumus proximi-
s salutem optare, & eam à Deo petere, ita &
per Spem possumus eandem illis sperare: quod
colligi videtur ex Divo Paulo ad Philip. 1. *Consi-
dens hoc ipsum, quia qui capit in vobis opus bonum,
perficiet usque in diem Christi JESU*, id est usque
ad beatitudinem æternam, & ex illo Jacobi ultimo
vers. 16. *Orate pro invicem ut salvemini*; ea
enim qua à Deo petimus possumus sperare ab il-
lo, sed petimus alteri vitam æternam, ergo &
hoc possumus sperare. Hæc communis videtur
Thomistarum opinio.

II. Probari solet hæc sententia: Primò auctoritate
Divi Augustini sermone 11. de verbis Domini
tom. 10. dicentis: *De nemine est desperandum dum
vivit*, ergo supponit posse nos desperare de salute
aliorum, & consequenter etiam de illorum sa-
lute sperare. Et certè, nisi affectus salutis alteri-
us pertineat ad Spem, non facile explicabitur
contra quam virtutem sit desperare de beatitudi-
ne alterius, talis enim desperatio contraria
videtur affectui, quo alteri speramus beatitudi-
nem.

III. Probatum secundò: quia bonum alterius ut
conferendum à Deo movere potest voluntatem,
sicut & potest idem bonum proprium à Deo etiam
conferendum, nam utroque actu respicitur idem
bonum, & à Deo conferendum, ergo uterque
actus erit Spei.

IV. Tertio: Nam velle summum bonum alteri,
ut futurum à Deo, habet formalem rationem ob-
jecti Spei, à nobis assignati, neque videtur tran-
sire hic affectus in affectum benevolentie erga
proximum, sicut enim est affectus Spei, quo quis
sibi sperat, vel desiderat hoc bonum ut futurum
à Deo, etiamsi hoc velit ex affectu benevolentie
& complacentie erga seipsum, ita similiter idem
erit respectu proximi, ergo, &c.

P. R. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

Alii tamen negant per Spem Theologicam pos-
se nos alteri sperare beatitudinem: ita Richardus
in 3. d. 26. art. 1. quæst. 2. ad 3. Bafolis ibidem,
quæst. unica, §. *Sed istam opinionem Almain. ve-
rò tractatu primo Moralium, cap. de Spe, utram-
que opinionem æquè existimat probabilem*: imò
& D. Thomas ibidem quæst. 2. art. 5. quæstionu-
cula 4. ad secundum, sine limitatione docet,
Spem esse de rebus pertinentibus ad sperantem,
& 3. parte, quæst. 1. art. 4. ad tertium, Spem,
ait, esse tantum respectu illius, quod speratur
ab ipso sperante habendum.

Ratio hujus sententie est, quia virtus hæc es-
sentialiter est quidam amor concupiscentie ten-
dens formalissimè in bonum proprium, at Spes
& desiderium boni alterius ut alterius sine respec-
tu ad se, non tendit formalissimè in bonum pro-
prium, ergo non potest elici ab hac virtute, sed
pertinebit ad amorem amicitie. Quia tamen po-
test hic affectus procedere ex concupiscentia, &
non sistere in proximo ut est alius à nobis, sed
quatenus bonum ipsius est nostrum, sub hac ra-
tione possumus illi bonum per Spem Theologi-
cam sperare. Sic parentes sæpè filii desiderant
& sperant bona, quasi illis, qui sunt aliquid sui
& idem contingere potest propter amicitiam.
Quia ergo hæc distinctionem veram puto, &
de mente Doctoris Angelici, per quam etiam
priores sententie inter se conciliari possunt, eam
sequentibus conclusionibus explicabo.

Prima Conclusio: Sperare alteri bonum for-
maliter ut illius est, & illum solum respiciendo,
sine ullo respectu ad sperantem, non pertinet ad
virtutem Spei, sed potius Charitatis, seu bene-
volentie; ita D. Thomas hic, art. 3. & quæst. se-
quenti art. 2. ad 3.

Probatum primò: Virtus namque Spei ad bo-
num proprium essentialiter tendit, & in eo for-
malissimè ab amore benevolentie distinguitur,
qui respicit bonum alterius, ut bonum illius est,
uti constat ex ratione facta pro secundâ senten-
tia, maxime si procedat ex complacentia personæ
illius: & ideo D. Thomas loco ultimo citatus di-
cit beatos ex affectu Charitatis sperare nobis
beatitudinem, & in quæstione de Spe art. 4. ait
eos hoc facere secundum communem rationem
Spei, non verò propriam. Confirmatur: quia
fieri potest ut quis speret propriam beatitudinem
ex divino auxilio, & tamen desperet de salute al-
terius, ergo desperatio alienæ salutis non est con-
tra Spem, quæ est virtus Theologica, tunc nam-
que per illum actum amitteretur habitus Spei
Theologicæ juxta communem doctrinam de cor-
ruptione habitus infusi, sicut in hæretico per
actum hæresis, qui proinde uno negato mysterio,
cætera non verè credit.

**Secundò probatur conclusio ex communi
Theologorum doctrinâ,** quòd scilicet Spes in-
fundatur, ut per eam animus sperantis erigatur
ad vincendas difficultates, etiam extrinsecas, quæ
oriri possunt in consecutione boni sperati; sed
hic affectus esse non potest respectu beatitudinis
alterius, ex eo solum quòd consideretur ut bo-
num alterius, & quando non concipitur ut ali-
quo modo consequenda à sperante, neque tunc
erigitur animus ad vincendas difficultates, quæ
possunt alteri occurrere in consecutione beaitu-
dinis. Unde & qui desperat de propria beaitu-
dine, quasi victus difficultatibus, temerè despec-
rat propter ignaviam, qui tamen affectus non per-
peritur in eo, qui de beatitudine alterius propter
illius

V.
*Negant non-
nulli posse
quomquam
sperare bea-
titudinem
alteri Spe
Theologicâ.*

VI.
*Fundamen-
tum eorum
est, quia Spes
est amor cõ-
cupiscentie
spectans bo-
num pro-
prium.*

*Sub quo con-
ceptu spera-
re aliquid
possimus
proximo.*

VII.
*Sperare bo-
num alteri-
us quata-
le, non perti-
net ad vir-
tutem Spei.*

VIII.
*Differentia
inter affe-
ctum Spei &
benevolen-
tia respectu
alterius.*

*Potest quis
sperare pro-
prium salu-
tem, & ta-
men despec-
rare de sa-
lute alteri-
us.*

IX.
*Probatum
Conclusio
ex fine ad
quem Spes
infunditur.*

*In sperando
nam & al-
terius bea-
titudinem
maxima est
differentia.*

TOM. II.

illius ignaviam desperat. Et per hæc patet ad argumenta primæ sententiæ, quatenus contra hanc conclusionem facere videntur.

SECTIO UNDECIMA.

Ostenditur quo pacto possit quis sperare alteri beatitudinem.

I. Declaratur sub qua ratione sperare quis possit alteri beatitudinem.

CONCLUSIO secundâ: Si tamen speretur proximo beatitudo, quatenus ratione unionis cum illo, sive ex dilectione, sive propinquitate, vel alio vinculo, est unum moraliter cum sperante, & bonum illius est bonum sperantis, talis actus erit actus Spei Theologicæ: Probatur, ejusmodi quippe actus versatur circa Deum quatenus bonum nostrum, saltem mediâ ratione proximi, quia ad nos apprehenditur pertinere, & sub hoc respectu desiderium & Spes ad bonum ipsius terminatur. Nec contrarius est Sanctus Augustinus, qui loco supra citato solum loquitur, quando nullo modo est bonum sperantis, hic autem licet beatitudo proximorum pertineat ad alios, non tamen sub hoc respectu terminat actum hujus virtutis, sed prout ad nos pertinet ratione unionis cum proximis; per quod patet ad argumentum secundæ sententiæ in quantum contra nos facere videntur.

Ostenditur qua hac in parte sit mens D. Augustini.

II. Objic. hic affectus non videtur Spei, nec amor concupiscentiæ, sed amicitia.

Contra nostram tamen conclusionem objicies primò: Unio cum proximo per amorem potius facit, ut actus, quo illi desidero bonum, non sit Spei, sed Charitatis, seu benevolentia; patet, nam quia illum amo, tali amore motus, rei ut amico ex complacentiâ ipsius, & consequenter ex benevolentia desidero ei bonum, & non

ex amore concupiscentiæ, seu ex complacentiâ mei ipsius. Respondeo unionem factam per amorem Charitatis dupliciter considerari posse: Primò, ut est quidam actus movens ad intendendum proximo bonum propter finem, quem ipse respicit, ex bonitate scilicet illius objecti, & complacentiâ in eo, & sub hac ratione quæcumque proximo desiderantur, pertinent ad amicitiam, non ad Spem.

Dupliciter considerari potest unio facta per amorem.

Secundò considerari potest unio amoris, non ut movet ad desiderandum bonum proximo propter ipsum, sed ut proximum facit ad nos pertinere, sicut facit propinquitas, vel aliud vinculum verbi gratia, & tunc facit, ut velimus illi bona quatenus est aliquid spectans ad nos, & sub hac ratione tale bonum illi desidero, aliter non desideraturus, quod signum est fieri ex complacentiâ nostri, & sic ad Spem pertinet.

III. Explicatur quo pacto hic amor proximi fit ad nos.

Objicies secundò: Beati habent hoc vinculum, & nos amant, ac desiderant nobis beatitudinem, & tamen ille actus non est Spei Theologicæ, quam juxta Divum Thomam non habent, ergo desiderare vel sperare aliis beatitudinem non est actus Spei Theologicæ. Omisiss aliis solutionibus respondetur ex jam dictis, abstrahendo in præfenti an maneat in beatis habitus Spei necne. de quo postea. Dicendum itaque eos non habere actum sperandi elicitem ab hac virtute quia hæc virtus, quæcumque desiderat distincta à beatitudine subjecti in quo est, ea desiderat & sperat ex desiderio & Spe beatitudinis propria, quæ in omni actu est ratio formalis, neque alio modo potest quisquam aliquid sperare: unde cum beati jam habeant beatitudinem, nihil sperare possunt per hanc virtutem, quæ quidquid respicit, respicit in ordine ad beatitudinem propriam.

IV. Objic. Beati cupiunt nobis beatitudinem.

Respondetur beatis hic faciendo non habere aliam virtutem Spei Theologicæ, hæc enim virtus operatur ex se beatitudinem propriam.

DISPUTATIO TRIGESIMA.

De actibus Spei.

POST explicatum objectum, tum materiale, tum formale Spei, restat juxta ordinem à nobis in principio positum, ut de actibus ejus agamus, quod in hac Disputatione faciemus, in qua eandem fere methodum servabimus, quam in materia de Fide, suppositis tamen nonnullis, quæ ibi sunt abunde declarata.

SECTIO PRIMA.

An actus Spei ad appetitum, & partem ejus irascibilem pertineant?

I. Actus Spei pertinet, non ad appetitum sensitivum, sed rationalem.

PRIMA Conclusio: Actus Spei essentialiter est actus elicitem à voluntate; ita quæst. sequenti Divus Thomas cum communi Theolog. Probatur ratione D. Thomæ, quia objectum Spei, ut vidimus, spectat ad appetitum,

tum sic, illud bonum est spirituale & honestum, utpote ad beatitudinem ordinatum, cujus non est capax appetitus sensitivus; ergo ad rationalem tantum appetitum, qui est voluntas, pertinebit actus Spei, de quo est sermo. Confirmatur ex definitione Spei, quæ vel essentialiter est desiderium, vel illud includit, ut postea dicitur, sed desiderium est actus voluntatis; ergo, major patet, cum enim sit actus amoris circa bonum tantum futurum non potest non esse desiderium; hoc enim nihil aliud est quàm amor boni futuri, quamvis aliquid supra desiderium addat.

Cum actus Spei includat desiderium, sperare debet ad voluntatem.

Secundâ